

Pomihaj Boh!

Cíklo 33.
13. augusta.

Lětník 3.
1893.

Serbske njedželske kopjenka.

Wudawaju šo kózdu šobotu w Ssmolerjez knihicízhezérni w Budyschinje a šu tam dostacj sa schtwórtlétnu pschedplatu 40 np.

11. njedžela po šwj. Trojiz.

Mat. 5, 33 řl.: „Dale scže tež blyscheli, so starym je prajene: ty šo njedýrbisch njeprawje ročicž a dyrbisch Bohu twoju pschižahu džeržecž. Ale ja pak wam praju, so blyschče šo nicžo njerocželi — ale wascha rěč budž haj, haj, ně, ně, schtož wylie je, to je wot sleho.“

Trojake je nam w tychle Knjesowých ſłowach kaſane. Kſchecžijan ma šo hladacj pschižahanja we wſchědnym žiwenju. To je to prěnje. Ani na njebjo, ani na ſemju, ani na Jerusalem, ani na hlowu njedýrbisch šo ročicž, praji tón Knjes. Wſcho tajke ročenje je ročenje ſa Boha. Njeje nicžo hinajſche, hač hdyž tež ty šo na ſwoju czeſež abo na ſwoje žiwenje ročicž. Kſchecžijan, kíž je ſ prawdy a lubuje prawdu wylie wſcheho, njetrjeba woſebiteho ſawěſzenja, ſo prawdu rěči. Wjele ſkerje je husto ročenje a wobtivjerdženje najbznađujskich wězow ſ pschižahu tež we wſchědnym žiwenju wopokaſmo, ſo w tym, kíž to cžini, wjele prawdy a wérnoſče njeje. Duž mudry Sirach praji: Runje jako wotrocž, kíž husto ſchwikany je, bjes módrjenzow njeje, tak tež wot hréchow cžistý bycž njemože, kíž šo husto roči a Bože mieno wužiwa (23, 12) a Salomon praji teho runja: Njebudž nahly ſe ſwojej hubu a njedaj w ſwojej wutrobje šo pschedhwatacž, ſo něſhto rěčicž psched Bohom, pschetož Boh je w njebježach, a ty ſy na ſemi, dha njech je twojich rěčow mało. (Préd. Sal. 5, 1.) A tón, kíž je wjazy hač Salomon, tón Knjes wſchitlich knjesow, praji ſ ſwojej woſadže: Wascha rěč budž haj, haj, ně, ně.

Wy, kíž ſe ſe ſchudžom a wſchitkón cžaſ wérnoſež rěčecž ſwucženi, wam wérja tež bjes woſebiteho wobſwědženja, wam wérja dla sprawnoſče a ſwérnoſče wascheje wutroby, dla czeſcžedostojnoſče wascheho mienia.

Sa tým ſtejecž pschede wſchitkim, ſo by wérnoſež wascheje wutroby najrjeňſcha czeſež a pycha byla, wérnoſež teho, w kotrehož erczi njeje šo žane jebanje namakalo, jeno ſwérnoſež a sprawnoſež. Potom njebudž wam trjeba, we wſchědnym žiwenju ſ ročenjom wasche ſłowa wobſwědžecž a poſylnjecž.

Kſchecžijan pak pschižaha, hdyž wylie ſebi to žada, ſ dobrym ſwědomnjom. To je to druhé, ſchtož ſebi ſwěru do wutroby ſapižajmy. Wylie ſež wſchaf je Boža ſlužobniza a ma prawo, ſebi pschižahu žadacž. Pschižaha cžini, kóž liſt na Hebrejskich praji (6, 16), kóñz wſchene ſwady, pschetož tón, kíž šo pschižaha, powoła ſo na Boha, kíž je ſam wérnoſež a wěſtoſež. Tón, kíž šo pschižaha, wupraji: tak wěſeže, hač ja do Boha wérju, kotrehož pomož ſebi w žiwenju a w ſmjerczi žadam, tak wěſeže hač wěm, ſo je wón naſch wumóžnik a ſudník, tak wérne je moje ſłowo, njech je praju jako ſwědč abo jako wojač abo jako ſastojnik. Tón trojeniežki Boh, na kotrehož dyrbja cže tsi ſběhnjene porsty dopomnicž, blyſchi twoje ſłowa a budže kózdu njewérnoſež czežko domapytacž. Tón Knjes Jezuš Chrystuš, kotrehož ſbóžnyhcežinjoze mieno ty pschi wobſamknjenju ſwojeje pschižahi pschiſtajicž, njebudž tebi ſ ſbóžnoſeži pomhacž, jeli ſo šo njewérneje ročicž. Dobre ſwědomnje ſakhowacž, hdyž mam ſo pschižahacž, to njech je naſcha najwjetſcha staroſež. Stroschtnje ſměſch ſo

rocžiež, hdz dyrbis, twoj knies Žesuž tež njeje ſeinskej wſchinoſci pſchižahu ſapowjedził (Mat. 26, 63), ale dyrbis tež ſwojeje węžy węſty bycz. Teli ſo njeiſby, dha wotſtup, wotmiejſk, a hdz by pſchi tym tež kralętwo ſhubił. Schtož ſo njewérneje pſchižaha, wobenidze ſchitwraſki hréč, won ſieba wſchinoſci, won ſwojich bližiſhič ſieba, won ſam ſwoju duſchu mori, won hani ſwiateho, wſchehomědomneho a wſchehomózneho Boha. Tón pak njeda ſo ſa ſmęch męcz. Gaweſce, won budze naſły ſwěd pſchecziwo tym, kiž ſo njeprawje pſchižahaja (Mal. 3, 5).

Schtož je ſo njeprawje pſchižahal, njebudze ſo ſwojego węſteho ſkaſjenja ſminycz. Alſheszijan ma na poſledku ſa tym ſtejcz, ſo býchu tajke wobſtejnoscze býle, hdz pſchižahi ſyka njeſtrębam. Dyrbi ſ temu pſchižic, ſo, kaž tón knies žada, woprawdze doſcz je, hdz prajimy haj, haj a ně, ně a jednore ſłowo hzo doſzaſa ſ wobſwědczenju wěrnoſci, hdz ſo ſtajnje dopomnimy na ſamoſwienje ſa kózde njewužitne ſłowo, kotrež ſ naſchego erta wuſhadza, hdz niz jeno w Božej ſlužbie a pſchi ſwiatocžnym pſchižahaju, ale kózde wokomiknjenje we wſchědnym ſiwiſenju wopomnimy: Bóh je tudy. To njech je naſch nadawc, ſo ſam džeczi wěrnoſci a jako tajke khodžimy, ſo žana njewérnoſci, ka, jebanje a pſchižlodženie bjes nami města nimaju. Tajzy pak ſu czi, kiž Žesuž knies rěkaju a jemu jako kniesej poſluchaju. Ja ſam, praji won, na to na ſwét pſchiſhol, ſo bých prawdzi ſwědčil. Kózdy, schtož ſ prawdy je, tón poſlucha na moj hloš. Hamjen.

Pucz ſ wotthkñjenemu kónzej.

(Skóneženje.)

Tak ſo židža kniesa Žesuža wopraſhachu, katra je ta najwſchicha kaſnja, wotmoſwi won: „Ty dyrbis Boha, ſwojego kniesa, lubowacž ſykej ſwojej wutrobu, ſykej ſwojej duſchu a ſykej ſwojej myſli. To je prěnja a najwjetſcha kaſná. Ta druhá pak je tej runa: Ty dyrbis ſwojego bližiſcheho lubowacž jako ſam ſo. Ma tým džemaj kaſnjomaj wiſy zylk ſakná a profetojo.“

S teje ſameje pſchicžiny, ſ kotrejež dyrbimy naſchego bližiſcheho lubowacž, dyrbicze tež ſwojich kniežich čeſcžic, t. r. niz jich čeſcze dla (hdz ju moja, je to cžim lóžo), ale Bohu ſ luboſczi, dokelž to ſ Božemu porjadej ſluſha, ſo poddan ſwojemu kniesej, wot Boha jemu pſchiwokasaneho města a powołania dla, čeſcž a poſluſhnoſcž wopokaſuje. W liscze na Koſoſiſkých piſche teho dla japoschtoł Pawoł (2, 22. 23): „Wý wotrocžy, budzce poſluſhni we wſchěch węzach ſwojim cželnym kniežim, niz ſe ſlužbu pſched wocžomaj, jako člowiekam ſ luboſczi, ale ſ wutrobnnej ſwérnoſci a bohabojaſnoſci. A wſchitko, schtož wý cžinice, to cžinice radzi ſ wutrobu, jako temu kniesej a niz jako člowiekam.“

Hlaj, tak móžech tež ſ najnižſhim dželom Božu ſlužbu cžinice a tajkemu, kotrež to cžini, je hdz Mójsaſ ſlužbił (2 Mójs. 23, 25): „Hdz ty temu kniesej, twojemu Bohu, bližiſch, budze won twój khleb a twoju wodu požohnowacž.“

Wér khrobile, ſo je Bože žohnowanie najwjetſche bohastwo. Tich wjele wſchak ſebi myſli, ſo ſu cži knieža, poſla kotrejž ſluža, wobſedžerjo, a woni cži khudži a teho dla tež podcžiſhezeni a ſebi praweho dowěrjenja ſ kniežim nadobycz njemóža. Kedžbui, ſchto tebi powjedam: Michał ma rjane khlamy wo wſy. W khlamach ſu pſhezo ludžo, kiž kupuja. A cži ludžo ſe ſpoſojnym wobſicžom ſ khlamow khodža, pſchetož Michał ma dobre twory a je tunjo pſchedawa. Ale Michał pſhezo pſchecželne hlaſa, hdz jich tež jara wjele ludži na dobo pſchińde a wjeſeli ſo, cžim wjazy móže přejež dawacž. „Haj“, ty prajisch, „tón móže ſo ſmjecz, tón je bohath muž a jemu na ničim njeprabruhuje“. — Nětko wopomí! Kímasch ty ničo, ſchtož by pſchedacž móž? Bóh luby knies tola kózdemu něcht ſobu da. Njeje twoja móž ſ dželu a twoj cžaſ tež něcht, ſchtož móžech pſchedacž? To je tež kapital, ſa kotrež tebi ludžo pjenesy a dobre ſłowa dawaja. A hdz ſu tute twoje twory dobre, potom masch kaž tamny Michał dobre mieno, kotrež tebi wutrobu twojich ſobuzlōwiekow wotewri. Sa tým mjenom ſo najprjedy prasheja a po tym roſkudža, ſchto ſu winoſty.

Teho dla derje tym, kotsiž ſwoju ſlužbu ſa ſchlovinſtwo a ſwojich kniežich ſa njeſchecželov nimeja, ale kotsiž ſlužbu ſa cžaſ wucžby a kniežich ſa dobrocželov, wot Boha jim datych, džerža, poſla kotrejž wſchelake džela nauku a pola kotrejž tež na-

wuknu, druhim ſudžom poddani býc, ſo býchu pſchibéraſi na mudroſci a na ſetach a na hnadiji poſla Boha a člowiekow.

Njebježa na ſemi.

Czi njewérjazh a býſbóžni w naſchim cžaſu praia, ſo je njerofom, hdz ſudžo na njebježa w tamnym ſwécze cžakaja, a ſo je to prawa mudroſci, hdz woni ſwoje njebježa na ſemi pytaſi. Pſchetož — woni praia — tamne njebježa ſu jara njewěſte, njebježa pak ma na ſemi kózdy węſte. To pak je tež węſte, ſo ſo jím mało poradzi, ſebi ſiwiſenje na ſemi tajke ſbožowne a ſpodobne ſeſziniež, ſo móhle ſo někaf „njebježa na ſemi“ mjenowacž. Majwazjy ſudži dyrbis ſ malej měru ſboža ſpoſojom býc, kotrež je daloko wot teho, ſo móhlo ſo „njebjeſke“ mjenowacž; wjele jich ſtöncžne je, kotrejž ſiwiſenje ſo na ſemi ſterje heli hacž njebježam runa. Duž klinči pſchi ſamym kaž wuſměſchenje, hdz ſo ſudžom radži: „Cziň ſebi njebježa na ſemi.“ „Haj, hdz býchmy móhli!“ budze wotmoſvicž — a to niz ſ njeprawom. Duž w naſchich dnjach ſozialdemokratija horda wustupuje a praji, ſo je ſ temu powołana, njebježa na ſemju niz jenož někotrym ſbožownym, ale wſchitkim člowiekam pſchinjescz. Hdz budze — ſozialdemokratojo praia — ſwét po naſchim porjedze pſchetworjeny, wjazh khudych a bohatych njebudze, ale ſamych bohatych, kotsiž budža w wjeſelu ſiwiſenje. Wſchitke ſudž budža ſo ſtowarſhicz — wójnow budze kóz. Pſches to budža wſchitke možy, kotrež w ludach ſeža, wuſwobodžene, ſo móža ſo ſa měrne wotpohladu ſ roſwiwanju ſudoweho ſiwiſenja wužicž. Po něčzim budža ſo tež khoroſeje ſhubicž, najprjedy te, kotrež ſ teho pſchińdu, ſo ſudžo doſcz ſyrobý nimaja, ſo dyrbja w hubjenych bydlenjach tracž, ſo dyrbja ſo pſchecjara napinacž; potom pak tež te druhe khoroſeje, dokelž budze je powschitkowne polepſchenje wobſtejnoscžow a do předka krocžaza wědomnoſcž wotſironicž. Tak budze to doſczehnjene, ſo ſudž bjes wuſracza wužoku starobu ſtrowi dozpja a ſtöncžne cžiſche bje wſchego bědženja wotemru. A ſchto wě, hacž tež ſhano do předka krocžaza wědomnoſcž předkow njenauka, ſtöncžne ſyka ſmijercz ſe ſwěta pſchinjescz. To ſu „njebježa na ſemi“.

Schtož ſwoju bibliju ſnaje, hnydom ſa tym pſchińde, ſo je wſchelake ſ teho wobraſa wo pſchichodnych njebježach na ſemi pſches jene ſ tymi wobraſami wo pſchichodze, kotrež tu a tam pola profetow ſtareho ſluba namakamy. Tak pſchivowjedataj ſesajas a Michał měr bje wſchitkimi ſudami, kotrež pſchińcz ma (Jes. 2, 4; Micha 4, 3). Tak rěczi profeta ſesajas wo cžaſu, „hdz nje-dyrbja wjazh džeczi býc, kiž ſwoje dny doſtale njeſhu, ani ſtari, kiž ſwoje lěta doſpienili njeſhu; ale mlodženzy ſto lět ſtari budža wumrjecž, a hréſhniſy ſto lět ſtari budža ſaklecž“, t. r.: „hdz budze něchtó ſto lět ſtary wumrjecž, budze rěkacž, ſo je hijo w mlodych lětach wumrjecž dyrbjal a budža ſo prashecz, pſches kajke wobſebite hréchi je poſlece ſa ſa ſzneje ſmijercze na ſo cžahnyk (Jes. 65, 20). A hdz profeta dale praji: „Woni budža khěže tvaricž a wobhydlicž; woni budža winizy ploidziež a jich ploidy jěſcž. Woni njebudža tvaricž khěže a druhi je wobhydlicž, ani ploidziež winizy, a druhi wot nich jěſcž“, t. r. ſ druhimi ſlowami, ſo budže kózdy w měrje ploidy ſwojego džela wužiwacž. S krótka: Profetovo nam podobne njebježa na ſemi ſubja, kaž ſozialdemokratojo a hdz njebježu ſozialdemokratijy wodžerjo tajzy njeſchecželjo biblije byli, by ſebi člowiek myſlicž móhli, ſo ſu ſebi ſwoje myſle ſ biblije wſali.

S tuteho wukładowanja je widječz, ſo žadanje po „njebježach na ſemi“ pſchecžiwo ſwiatemu pížmu njeje. Šwiatye pížmo džě wě powjedacž wo cžaſu, w kotrejž běchu woprawdze njebježa na ſemi, mjenujzy w cžaſu paradisa, jako Boh ſam ſahrodu w Edenje ploidzieſche, ſam ſ člowiekami wobſhadžowasche a jím ſe ſchtomom ſiwiſenja ſtudžen ſjebjeſtich možow da, kotrež dyrbjachu ſo pſhezo na ſemju ſzrlíč, ſo býchu tam njebježa býle. To njebježe žana ſwada, žana bohoſcž, žana khoroſcž, žana ſmijercz; a wěſcze mějeſche Boh wotpohlad, ſo by ſo pſches člowiekow paradis po něčzim pſches ſyku ſemju roſſherit, ſo by ſyka ſemja wot njebjeſtich možow pſhetworjenia byla. To wſchak je nětk hinač. Pſches hréch doſta hela móž na ſemi, wrota paradisa buchu ſamknjene; pſched ſahrodu Eden ſtupe ſherubim ſ wótrym blyſtečozym mječzom a město paradisa dyrbjeschtaj nětk člowiekaj býc a dželacž na poli połnym czernjow a włóstow. Ale ſak džiwno: Boža luboſcž ſo ſa to ſtaracze, ſo, hdz tež njebježa na ſemi wjazh njebježu, ſo tola něhdje na ſemi mějno namaka, na kotrež ſo njebježa dele

puszczy. Byłe sjenje Boże w starym klubie njeje niczo druhe hacż tajke po dele puszczenje njebieżow na semju. Hęta teho klubu, Salomonowym templu, kotrejż krażnosć teho Anjesa napieśni, njebieştej niczo druhe, khiba njebieża na węstym bieczku nascheje semje. A hdżż profeta ręczę: „Tak praji tón Anjes”, bęsche w jeho ręczę tón Anjes ham a s tym też njebieża na semi. Hiszceje bōle to placzi wo czażu dopielnienia, wo czażu nowego klubu. Jesużowe pschiindżenie do święta bęsche to najwyższe a najdospołnicze ho dele puszczenje njebieżow na semju; hdżż Jesuż kłodżesche, wotpocząwsze, wuczesche, hojesche, modlesche, czerpięsche a wumrje, tam bęchu wopravdże njebieża na semi. A też hdżż je ho k Wótzej wróczil, je tola njebieża na semi wostajil w swoim słowie a sakramenem, w kotrejż su potajene najdospołnicze njebieżke mozy; a hdżż jeho duscha pyta a namaka w jeho słowie a hdżż su dwaj abo tjo w jeho mieniu shromadżeni a wón je brjedża bjes nimi a hdżż ho jeho wożada, jeho zyrkej natwarjuje na jeho świąte słwo a sakramentaj, tam su njebieża na semi. Sjew. Jana pak pokasuje nam wobras najwyższeje krażnosće, kotrejż nam pokaze, tajke budże na konzu: „Ja, Jan, widżach to świąte miasto, to nowe Jerusalem, kiz wot Boha s njebież dele pschiindże, tak pschihotowane jako wupyschena njevjesta k swojemu mużej. A ja njewidżach żadny templ w nim; pschetoż tón Anjes, tón wszechomozny Bóh, je jeho templ a to jehnjo (Sjew. Jan. 21, 2. 22).” Njebieża pschiindu same dele a ho w nowym Jerusalemie s wobnowionej semju siednoczą, tak so su njebieża wopravdże na semju.

Duż widżimy najjaźniacho, so je ta myśl wo njebieżach na semi namakacż w starym a nowym klubie; duż ma też to żadanie człowiśkie wutroby połne prawo, so bęchu tola njebieża na semi borsy sbózna wérnosć byłe. W tym leżi ta kułtarśka móz, psches kotrejż też sozialdemokratojo móz nad duschemi dobijwaja, dokołtutej trunje saklinczecz dawaja, kotrejż w człowiśkiej wutrobie mózny wothkób namaka a so woni lubja, so chzedża do człowiśkiej dusze płodżenu lacznosć po njebieżach na semi stajież.

Ale nětko my pschiindżemy na tón wulki a głuboki roszdżel bjes tym, kąż Bóh to słwo wo njebieżach na semi wérne cžini a chze wérne sczincz a bjes tym, kąż człowięk ham pyta k temu dónież. Pschezo ho człowiśkiej wutrobie wot pschinarodżenja te pucze tak prawje spodobacż njechaczu, kotrejż świąte piżmo pokasuje. Bóh praji: „Hdżż dyrbja njebieża a semja hromadże pschińcę, dyrbja njebieża sapoczątk cžinie, so na semju dele puszczy”; człowiękojo praja: „Né, my njecham, doniż njejsu njebieża sapoczątk cžinie, my chzemy ſebi njebieża ham dele wsacz.” Bóh praji: „Se sameje hnady, se sameje śmilnosće móza ho njebieża wotewricz”; człowiękojo praja: „Niz s hnady, my njecham, s zyla niczo s hnady, ale nashe cžinjenje a myšlenje a wunamakanje dyrbja to wucznię”. Bóh praji: „Wy dyrbicze w sczepliwosczi cžakacż, doniż prawa hodżina njechiindż, w kotrejż njebieża k wam dele pschiindu”; człowiękojo praja: „My njecham cžakacż, nascha hodżina dyrbji płačicż, nětko je tón wołomik, nětko chzemy my mécz.” Bóh praji: „Denoż po tym puczu teho kschiza je dosczeb nječe”; tak móza njebieża na semi jenoż bęz wotrocławskim schtalcze teho kschiza; człowiękojo praja: „Niz tak, ale po runym, hładkim puczu chzemy hicż a wo wotrocławskim schtalcze niczo wiedżecz.” Bóh praji: „Najprjedy dyrbja njebieża w wszych wutrobach bęz, potom budże też w prawym czażu to swonkowne pschetwarjene, najprjedy wobroczeje ho, pschemenice swoju myśl, budżecze lepschi, potom budżecze też sbóżowni a skócznje sbózni”; człowiękojo pak praja: „Niz tak, nijprjedy njebieża do swonkownego žiwienia, do statnych a sadowych wobstejnoscżow, potom budża same wot ſebje w wutrobie selszadżecz; najprjedy chzemy sbóżowni bęz, potom budżem nadjomje ham wot ſebje lepschi.”

Cżeżko njeje, wulki roszdżel, hoj głubinu wołladacż, kotrejż ho bjes bojkimi a człowiśkimi myślemi wo njebieżach na semi wotewrja. Wón je pschi hamym tón hamy roszdżel, tajkiż bęsche pschi spłotwanju teho sbóznika bjes tym pucżom, po kotrejż chzysche jeho cžert wjescz a bjes tym, po kotrejż dyrbiesche po woli swojego Wótza hicż. Teho dla je też bjes džiwa, hdżż su ho we wszych czażach wot człowiękow pospłyty cžinie, njebieża na semju po jich rezepcze a po jich myślach postajicż, niz jako Boži hnady dar, ale jako wukonjenje człowiśkiej mozy a rosołu; niz po puczu sczepliwoscze, ale po puczu mozy; niz psches snutkowne wobnowjenje wutroby, ale psches pschetwarjenje swonkownych wobstejnoscżow. Prěni pospły, wo kotrejż historija powieda, bęsche twarjenje babelskeje węże (turma). Lehdomiñski ludżo chzyczu

węžu natwaricż, „kotrejż wjercz by do njebież dożahnył”. Węža dyrbiesche po takim rębl bęz, kotrejż runje tak wot semje do njebież kąż wot njebież na semju dożahasche a swiast njebież a semje siednoczą, so móhle ho po něczim „njebieża na semi” same wot ſebje wutworicż. Hdżż ho taki rębl s njebież na semju staj, je to Boża wola, hdżż pak ho w hordej mybzli wot semje k njebieżam horje staj, bjes teho, so bęchu ho człowiękojo Boha prascheli a na jeho wolu czakali, je tajke spoczinanie podarmo a Bóh budże jo sanicież.

(Skončenje pschiindżenie.)

Hdżż bęchu runje wasche hręchi jako krej czerwione bęle, budża wschat jako śnich bęle.

Jako świedżenie wo krażnosći połneje hnady a prawdy, kotrejż je w Jesużu wobsamkniena a kotrejż dżenja hiszceje wot jeho wutkadhę, powiedasche duchowny něhdź śwojej wożadżę śledowazh wutrobuhnujazy podawki, kotrejż chzu lubym czitarjam „Pomhaj Bóh-a” podacż, dokołt mőže naschu wero pozylnicż pomhacż.

Po dolhim pscheterchinenju bu w Badenskej sażo jedyn k śmierci wotkudżeny wotprawieny. Wón bęsche wéstny Reiff, kotrejż bęsche dżężo skonzował. Wotprawienje ho 16. novembra rano w jaſtwoym dworze w Bruchsalu sta, hdżż bęchu wotkudżeneho někotre dny priedy pschinieksli; hacż do teho czaşa bęsche w wulkim jaſtwie w Karlsruhe ſedżał. Wotkudżenemu njedżelu popoldnju wszechshi statny ręcznik sjewi, so budże wotprawieny. Reiff to ślysho s mero wosta. Hdżż jemu porucziczu, so dyrbis śwoje požlenje żadanie sjewicż, proschesche wón, so by hiszceje radu junkrócz se śwojim bratrom a s jaſtnikom Schnörrrom w Karlsruhe poręczał. Hdżż ho jeho wszechshi statny ręcznik woprascha, cžeho dla ma żadanie po jaſtniku, wotmolwi Reiff: „Ja chzu ho jemu hiszceje ras podżakowacż ja wschu luboscż, kotrejż kym wot jeho a wot jeho śwojby nashonił; wón je moje śwedomnie wutkudżil a moju duschu sażo w modlitwie k Bohu dowiedł. Hdżż bęch ja priedy Boże słwo tak snak, so mnū tak daloko pschischko njeby. Mojemu bratrej chzu hiszceje na wutrobu położicż, so mojego syna kschescijanszy woczechnie.” To żadanie jemu hnay dom dopielniczu.

Jaſtnik w starosci wo duschu słoſnika, bęsche Reiffej hnay dom świąte piżmo dał, jako bęchu jeho do jaſtwa pschiwiedli, bęsche po husto s nim modlił, jemu Boże słwo k wutrobie wiedł, a w Reiffowej duschi bu pschezo jaſniacho a śwetliacho. Schnörrowa dżowka bęsche jemu rjanu modlitku knihu pschinieksla a w tej a w śwojej biblii wón dżen wote dnja cžitasche. Wiele městnow bęsche ſebi wosnamienił a s hlowy nauknył.

Hnijaze bęsche ſażowidżenie w Bruchsalu. Płakajo Reiff jaſtnika wopschija, jeho wospjet koſchesche a praji: „Luby, śwérny nano, ja ho wam tybzaz krocż dżakuju. Wy bęsche tón grat, kotrejż bęsche Bóh postajil, mje k mojemu sbózniķi dowiesz! Ja ho dżakuju, ja ho dżakuju!” Ssamo cži wajchtarjo ho ślyšow idżerzecz njemóžaczu. Hdżż bu Reiff sażo měrnišchi, ho Schnörr s nim požleni krocż modlesche. Reiff wusna, so twerdźe wéri, so ke Bóh jemu wschtike jeho hręchi wodał a kchwalesche hnady Božu, iotraż mőže tajku słoſcż psches krej Jesom Chrysta wujednacż. Hdżżinu do śwojego wotprawienia wón k jaſtnikowemu synie praji, so je ho zykleje nadzije na wobhnadżenie wodał a so ho wjeżeli, so budże borsy se śwojim sbózniķi siednoczeny.

Jaſtwoym duchowny ho śwérnu wo njeho starasche a jemu frótka do jeho śmiercę świąte wotkasanje wudżeli, sa cžoż bęsche jara dżakowny. Požlenju nōz woprascha ho śwojich wajchtarjow, hacż nježmē jum se świąteho piżma cžitacż a jako jemu dowolichu, cžitasche wón wotsje a s wulkej nutrnoſcžu. Bónidżelu pschipołdnju dónidże na jaſtwoym duchownym telegram wójwodoweje, w kotrejż stejesche, so wona džel bjerje na njeotwobrocżomnym dończe wotkudżeneho, so budże jeho do śwojego modlitwy wobsamknycż a so sa woczechnenie jeho džesča staracż. To dželbracze a ślubjenje bęsche Reiffej wulki troſt.

W światoczny czażu cžehnjechu knježa śudnizy rano w 8 h. na powyschene městno w jaſtwoym dworze, hdżż bę jich na 70 wožobow pschitomnych. Polizoſki komišar a jaſtnik k ſażowidżeniu stupiſtaj a jemu sjewiſtaj, so je nětko tón wołomik wotprawienja pschischko. Reiff džesche k bokej jaſtwoym duchownym

w czornej kattunowej draszcze a bu k blidu s czornym rubom pschikrytemu domiedzenym, hdzej s khutnym podacjom na wuczitanje wužudzenja poſluchasche. Na to wsa statny rečnik s wulkej khutnoſcju czornym kij do rukow, a roſlamawſchi jón Reiffen pſched nchi cziſnij s tymi ſlowami: „Bóh budž waschei duschi hnadny!” Duchowny ſo na to s Reiffem modlesche a napominasche jeho, ſo dyrbti na Božu ſmilnoſez ſwoje dowérjenje stajic̄. Se styknienymaj rukomaj ſo Reiff cziſche ſobu modlesche. Ma to pſchepoda jeho statny rečnik latej s tej pſchitafniu, jeho motprawic̄. Reiff kruče ſtupajo na ſchaffot ſtupi ani njezaſczeſche a duchowny ſo modlo jemu k bokej ſteſeſche, doniz ſekera dele njepadze. Wulzy hnuc̄i ſo pſchitomni roſeridzechu; kózdy běſche njeſapomnne pređowanje w ſwojej wutrobie ſazblyſchal wo Božim ſlubjenju:

„Hdy bychu runje wasche hřechi jako krej czerwene byle, budža wſchak jako ſněh byle.”

Nosilač w naschim čaſzu.

Na němſkej wójnskej lodi „Baden” je ſo wulke njeſbože ſtało. Vſchi tſelenju s kanonami je ſo jena kartuſcha roſpuſnyla a je 2 offizerow a 7 matroſow žaſožnje roſtorhaſa. Wokoło 18 druhich bu ſranjenych.

Sozialdemokratojo wſchēch krajow maju wulku ſhadjowaniku w Zürichu. Mózne rěcze tam džerža, kaf chzedža ſbože a mér na wſchitkō ſwēt pſchinjesc̄. Vſchi tym pak ſo dla tych njeotwižnych a anarchistow, kotrejž njechadža na ſhromadzisnach dželbrac̄ dowolic̄, žaſožnje ſwadžili a do krwawnych pukow dali.

Gańdzeny ſchtwórtk 3. augusta wotdžerži ſo ſhromadna wotrjeſna synoda Wojerowskeho a Rósborſkeho wotrjeſa w Niſcej. Tak ſapóſlanzy do provinzialneje synody buchu wuſwoleni knieža ſuperintendent Kuring, ſuperintendent Wendt a hrabja Arnim, jako ſastupierjo knies farar Bergan s Wulſich Šdžarow, k. major ſ Wrangel nad Hähnichom a k. wylſchchi farar Kleinert-Mužakowski. Dale kózda synoda po porucznoſci ſralowskeho konſistorſta wo pſchitahauju jednaſche. Bé widzec̄, ſo ſo žaſožny hřech njepraweho pſchitahauja w naſchich wožadach hac̄ dotal husto ſtał njeje. Knies farar Hentschka ſo Wojerez roſestaji, ſto ma ſo czinic̄ k ſdžerjenju stareje ſwērnoſcje pſchi pſchitashy a k wotrjeſenju njepraweho pſchitahai.

Niedželu 6. augusta bu nowa zyrkej w Bělej Wodže wot kniesa generalneho ſuperintendenta D. Erdmannia poſtwieczena. Szwjatoc̄ny čah poda ſo pſches rjenje wupyschene hošy pſched krafny Boži dom, hdzej knies generalny ſuperintendenta ſo pſchihodnymi ſlowami durje wotamkn̄. Szwjedženſku rěcž džerjeſche wón wo ſlowach ſef. 12, 2: „Tón knies je moja móz, mój psalm a moje ſbože”, wulkadujo, ſo dyrbti ſo w tych ſlowach wuſnače a ſlubjenje nětk hafle prawje ſaloženeje wožady wopravic̄. Liturgiju wotdžeržachu k. ſuperintendent Wendt a fararzej Hirche a Räda. Nowe rjane byrgle buchu wot kniesa hudebnego direktora Baumerta ſe Sagana wubjernje hrate. Prěnje pređowanje džerjeſche k. farar Froboes wo Jan. 10, 9: „Ja ſhy te durje, jeli ſo něchtó pſches nje nuts dže, budž ſbóžny a budž wón a nuts khodžic̄ a paſtwu namakac̄”. Zyrkej je nětko najrjeſcha w zyłej diözesy a dyrbti wopravdje ſe ſwojej czeſnej vychu molowaných woſnow a napiſanych ſchpruchow, ſe ſwojim krafnym woſtarjom, na kotrejž je luby ſbóžnik khelich wudželejo widzec̄, kózdeho wophtowarja mózne poſhuc̄.

Franiene ſzic̄ki.

Što lét hiſhče njeje, ſo běſche w połnóznej Schottlandskej wudowa Kinnardowa w ſwojej khěžby, kotrej wot druhich ſdalena ſama ſo ležesche, žiwa. Fejny muž běſche hido dawnu njebohi. S Johnom, ſwojim ſeniczkim ſynam, běſche w wſchej jednocoje hromadze žiwa. Porędko ſo ſta, ſo tam něchtó zuſy pſchitidze, dokelž ta khěžka daloko wot drohi ležesche. Jedyn džen ſy ſo kaf druhí miňk ſ tym, ſo bychu ſwoje wſchēdne dželo domach a na polu woſtarali. Jenož niedželu, hdzej do bliſkeje wſy ſe miſci džechu a k někotrym starym ſnatym pſchitidzechu, mějachu ſkladnoſc̄, něchtó noweho naſhonic̄. Čim ujenje ſ druhimi ſo ſeſidzechu, czim wjazy běſche jedyn temu druhemu. Tak běſhtaj mac̄ a ſyn

hac̄ dotal w czichim měrje žiwaſ bylo. Pſched krótkim pak bu to hinaſ. John chžysche ſebi rady Liziſu brac̄, kotrej běſche ſo dalokeho pſcheczelſta a jako džowka w domje ſlužesche. Ale mac̄ do teho ſwolic̄ njechafasche; wona praji: „Ta holza je khuda a pſchi tym horda”. To běſche jejna pſchižina; ſo najmjeſncha ta, kotrej wudawaſche. Gsama pſchi ſebi pak ſebi myſlesche: „Ja čhu ſama hiſhče jako hospoſa w domje roſkaſowac̄”. Taj mlodaj drje pſlakachaj, ale pak tež na žane waſchnje njechafatay pſchecziwo mac̄ernej woli něchtó czin c̄. Wonaj ſnajeschtaj to ſlowo, ſo jenož ſtarſich žohnowanje džec̄om khěže twari a běſhtaj w tym pſches jene: Je-li Boža wola, ſo hromadze pſchitidze, budže wón tež mac̄ernu wutrobu wodžic̄, ſo namaj ſwoje žohnowanje da. S tajkej ſwojej myſlu ſo tež njeſtebaschtaj.

Kinnardowa mějeſche wožebith poſkad w domje, kotrej jej wjese ludži ſawidžesche. To běchu tſi kheſejowe ſzic̄ki. Kralovſki pſyng běſche je něhdj wulkemu džedej ſa ſwērnu ſlužbu w wulkej nuſy wopokaſanu daril. Wone běchu wot teho čaſha wažne herbſtwo, kotrej wot jeneho naroda na druhi pſchitidze. Jenož porędko buchu ſ ſzichne wſate. Kózdy je do ruki njedosta. Jenož hdzej něchtón nahladny na wopyt pſchitidze, buchu won wſate, ſo bychu k temu pomhaſe, te wulke ſkutki wulſeho džeda ſaſo junkróz wopominac̄.

Nětk ſo ſta, ſo něchtó čaſha po tym, jako běſhtaj taj mlodaj, John a Liziſa pſches mac̄ernej wopokaſanje ſrudženaj, wuj, kotrej běſche ſo njedawno ſ Indiſkeje wrózif, ſwój wopyt pſchipowojedži. Žlyh dom bu mječený, wſchitko rjane cjinjene. Gsamo ſlēborne ſzic̄ki dyrbjachu won, dokelž chžyku hoſčeji wſhu cjeſc̄ wopokaſac̄. Se ſwjatoc̄nym wobliczom je Kinnardowa Liziſi da, ſo by je ſi mjeħkej kožu ſwēcžate ſežiniſka a jej potom ſaſo pſchepodaſa.

Běchu runje ſhyne ſwētne žně. John běſche wonkoſh na ſuzy, ſo by do wujoweho pſchitidze ſyna domoj ſwoſyl; pſchetož njeboji ſo ſ czornymi mróczalkami počahowasche. Kinnardowa iſtu ſuniowasche, Liziſa mějeſche ſe ſzic̄kami czinic̄, na dobo ſapocža ſo deshežik ſkapac̄. „Sſhno! Sſhno!” woſasche mac̄ a khwataſche won, ſo by ſwojemu ſhynej pomhaſa. Liziſa ſa njej běſeſche. Jej dowérjeny poſkad předný njeſhowa, ale jón ležo wostaji, hdzej ležesche. Cjeho dla by to tež dyrbjala, wſchako nichtó w bliſkoſezi njebe, kij by jón wſac̄ miňk; wſchako hewaſ durje tež njeſamkaſhu, hdzej runje wſchitzu wuſtzechu. Sſhno pſched deshežikom ſakhowac̄, běſche jeniežka myſl, kotrej wobeju napjelni. Ale lědy běſhtaj ſe ſadnimi durjemi wuſhlej, ſastupi w předku Maſkarthy, ſnaty proſcher — hroſny a khromy, ale ſo wutrobu ſprawny. — ſwajeje ſprawnosće a ſwojich žortow dla wote wſchitkich ſubowan, wón na ſwojich pucžowanach porjadnje ſnate domy wophtowasche. Nad jemu jěſč a piež a na nót lehwo dachu, pſchetož wón běſche ſpoſojny a duschny a ſo tež w prawym čaſhu džakorony wopokaſa. Tak ſebi tež tón džen myſlesche, ſo wot mac̄erje Kinnardoweje taler poliwi ſo wobjedej doſtanje; a khěža běſche proſdna. Wón ſkapasche, ſastupi, džesche wot jených durjow ſ druhim, ale nichtó tu njebeſche. Wón ſebi myſlesche: „Ty tola ſ najmjeſncha do ſučiny pohladac̄ pónđeſch, hac̄ w ſučinje hornz w khachlach ſteji, ſo móžu ſo nadžec̄, ſo taler poliwi doſtanu”. Wón to czinjesc̄. W hornzu pak bě ſama ſo warjaza woda. Jak ſo wobroc̄i, ſo by ſe ſadnymi durjemi won ſchoſ, wuſlada ſlēborne ſzic̄ki. „Gi! Gi!” praji wón, „wſchitko durje ſwoežinjane a te trohe ſlēboro na blidze, te móhl něchtó kradnyež”. Wón te ſzic̄ki wſa a poſozi je do — ně, hdzej? nětko ſamjelcžimy, to ſo poſdžiſho naſaka.

(Skonečenje pſchichoduj.)

„Pomhaj Bóh” je wot nětko niz jenož poſkad ſuſesow duchownych, ale tež we wſchēch pſchedawuſnach „Sſerb. Nowin” na wſzach a w Budyschinje doſtač. Ma ſchtwórc̄ lěta placži wón 40 np., jenotliwe cziſla ſo po 4 np. pſchedawaju.